

Mudelli ta' studji kliniċi

Indiċi

- 1 Introduzzjoni
- 2 Mudelli ta' studji kliniċi kontrollati non-randomised
- 3 Mudelli ta' studji kliniċi kontrollati randomised
  - 3.1 Mudell ta' studju fuq gruppi paralleli
  - 3.2 Mudell ta' studju cross-over
  - 3.3 Mudell ta' studju matched-pair
  - 3.4 Stratifikazzjoni
  - 3.5 Cluster sampling
  - 3.6 Withdrawal trials
  - 3.7 Mudell ta' studju b'serje ta' fatturi
- 4 Mudelli ta' studji kliniċi komparattivi
- 5 Żieda

Introduzzjoni

Hemm diversi tipi ta' mudelli ta' studji kliniċi. Dawn jistgħu jiġu klassifikati b'dan il-mod:

- skont il-metodu użat biex il-parteċipanti jiġu allokatati fi gruppi tat-trattament jew gruppi kontrollati (studji kontrollati li jkunu *non-randomised* jew *randomised*)
- skont jekk il-parteċipanti jew ir-riċerkaturi, inkella t-tnejn li huma, ikunux konxji f'liema grupp ikunu ġew allokatati l-parteċipanti (studji magħrufin bħala *single* jew *double-blind*)
- skont kemm tkun mistennija li tkun kbira d-differenza bejn il-gruppi tat-trattament u dawk ikkontrollati (magħrufin bħala studji ta' superjorità jew studji ta' noninferjorità)

Mudelli ta' studji kliniċi kontrollati non-randomised

Fi studji kliniċi kontrollati li jkunu *non-randomised*, il-parteċipanti jiġu allokatati fit-taqsimiet rispettivi mill-investigatur. F'dawn l-istudji, jistgħu jsiru kontrolli dak il-ħin inkella jintużaw kontrolli marbutin mal-istorja medika tal-pazjent. Meta jintużaw dawn tal-aħħar, il-parteċipanti kollha fl-istudju jirċievu l-medicina li tkun is-sugġett tal-istudju kliniku; u r-riżultati jew jiġu mqabblin mal-istorja tal-pazjent

(pereżempju, fil-każ ta' pazjent li jkun għex ħajtu kollha b'marda kronika), jew jitqabblu ma' dawk ta' grupp preċedenti li fuqu jkun sar studju kliniku kontrollat.

Mudelli ta' studji kliniċi kontrollati randomised

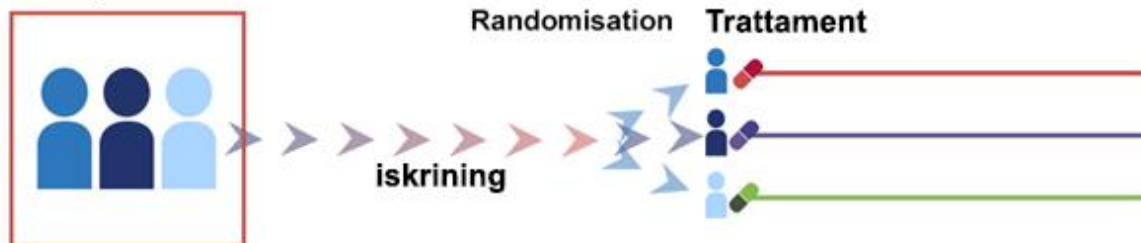
Fi studji kliniċi kontrollati li jkunu *randomised*, il-parteċipanti fl-istudju jiġu assenjati kif ġie ġie (mhux skont xi arrangament jew karatteristika partikolari) fit-taqsimiet tat-trattament jew tal-kontroll. Dan il-proċess jissejjaħ 'randomisation' u biex jiġi attwat tista' tintuża għodda differenti (envelop issiġġillat, sekwenzi ġġenerati b'kompjuter, numri li jittellgħu bl-addoċċ). Il-proċess ta' *randomisation* jinqasam fi tnejn: il-ġenerazzjoni ta' sekwenza *random* u l-implimentazzjoni ta' dik is-sekwenza, u idealment il-parteċipanti ma jkunux konxji tas-sekwenza. Din is-sistema telimina kull lok ta' preġudizzju jew żbilanċ.

Hemm diversi tipi ta' mudelli ta' studji kliniċi *randomised*.

Mudell ta' studju fuq gruppi paralleli

Fil-mudell ta' studju li jsir fuq gruppi paralleli (fl-istess ħin) magħruf bħala *parallel group randomisation*, wara li jsir il-proċess tar-*randomisation* kull parteċipant jibqa' fil-grupp ta' trattament fejn ikun ġie assenjat għat-tul tal-istudju kollu. Apparti li dan il-mudell jista' jiġi applikat għal ħafna tipi ta' mard, jippermetti li jsiru esperimenti fl-istess ħin fuq numru ta' gruppi, u l-gruppi jistgħu jkunu f'postijiet differenti.

Studju Paralleli

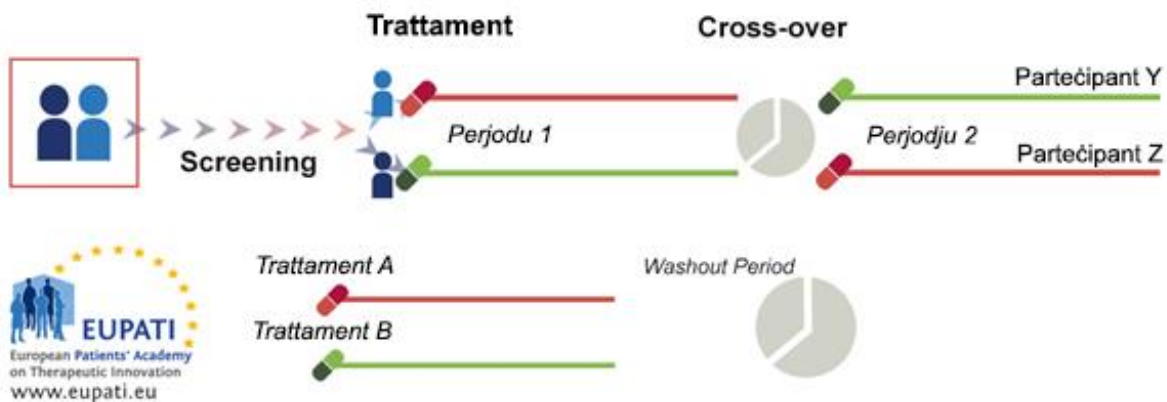
Mudell ta' studju fuq gruppi paralleli

Wara li jiġu eżaminati, il-pazjenti jiġu *randomised* (jiġifieri jitqassmu kif ġie ġie, mingħajr l-ebda arranġament speċifiku) fi gruppi separati ta' trattament. Huma jibqgħu fl-istess grupp għat-tul tal-istudju, l-analiżi u dak kollu li jsir wara (*follow-up activities*).

Mudell ta' studju cross-over

Fi *cross-over randomisation*, il-parteciċpanti jirċievu sekwenza ta' trattamenti differenti (pereżempju l-*candidate compound* fl-ewwel fażi u l-*comparator/control* fit-tieni fażi). Kull trattament jibda fl-istess post, u kull individwu jservi bħala l-kontroll tiegħu/tagħha stess. Dan iġib miegħu numru ta' vantaġġi fosthom rata baxxa ta' differenzi minħabba li t-trattament u l-kontroll ikunu l-istess, u anke l-possibilità li jsiru numru ta' trattamenti differenti. Madanakollu, irid ikun hemm perjodu adegwat ta' żmien bejn il-fażijiet differenti tat-trattament (dak li jissejjaħ *washout period*).

Studju Cross-over

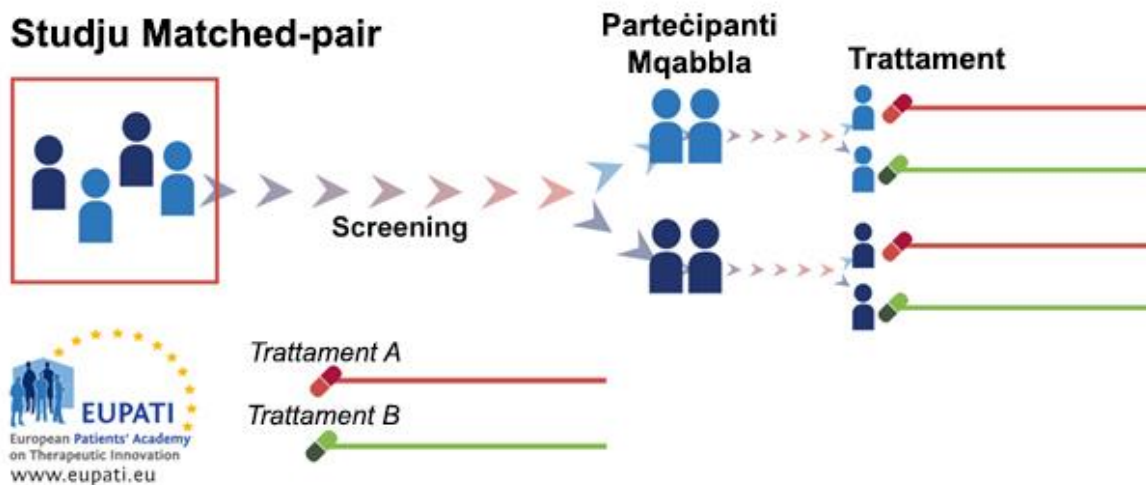

Mudell ta' studju cross-over

Pazjent X u Y jiġu assenjati kif ġie ġie f'żewġ taqsimiet speċifiċi ta' trattament li jkunu differenti. Pazjent X jirċievi Trattament A għall-ewwel perjodu tal-istudju; Pazjent Y jirċievi Trattament B. Wara li jgħaddi l-ewwel perjodu, ikun hemm *washout period*. Imbagħad Pazjent X jirċievi Trattament B għat-tieni perjodu tal-istudju waqt li Pazjent Y jirċievi Trattament A.

Mudell ta' studju matched-pair

Fil-mudell *matched-pair*, il-parteciċpanti l-ewwel jitqabblu f'pari skont ċerti karatteristiċi partikolari. Imbagħad, kull membru ta' par jiġi assenjat kif ġie ġie f'wieħed mis-settijiet ta' gruppi li fihom ikunu ġew maqsuma ż-żewġ gruppi differenti tal-istudju. Dan jippermetti li jsir tqabbil bejn parteciċpanti simili tal-istudju li jkunu qed jgħaddu minn proċeduri differenti.

Mudell ta' studju matched-pair

Wara li jiġu eżaminati, il-parteciċpanti jiġu mqabblin u jitqassmu f'pari. F'kull par, parteciċpant minnhom jiġi assenjat kif ġie ġie biex jingħata Trattament A, u l-ieħor għal Trattament B.

Stratifikazzjoni

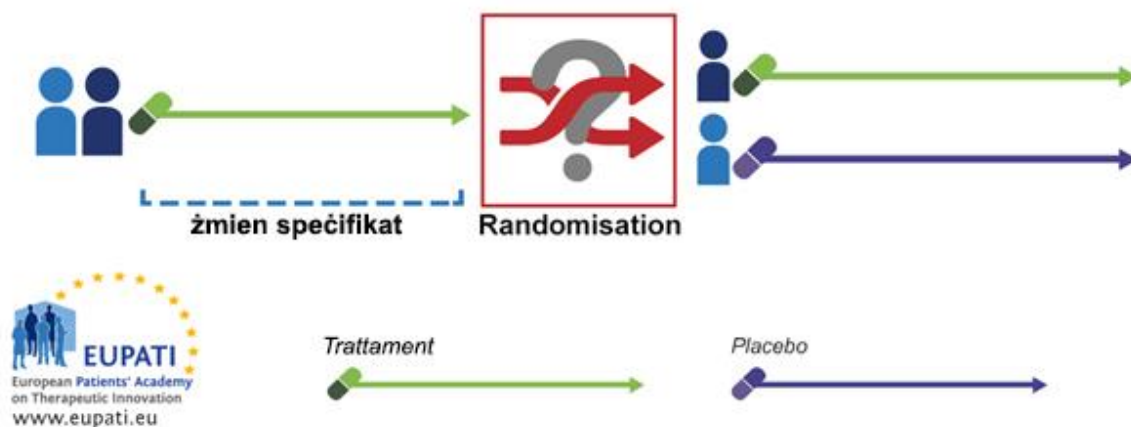
Il-kunċett ta' stratifikazzjoni wkoll jippermetti li jsir tqabbil bejn parteciċpanti simili fi studju li jgħaddu minn proċeduri differenti. Kull parteciċpant fl-istudju jitpoġġa fi grupp skont karatteristika partikolari jew aktar (pereżempju skont l-età, is-sess, fatturi marbutin mal-istil tal-ħajja, medikazzjoni oħra li jkun qed jieħu dak il-ħin) qabel ma jiġi *randomised*. Dan jiżgura li jkun hemm bilanċ fl-allokazzjoni li ssir f'kull grupp.

Cluster sampling

Fi studji kliniċi *randomised* jista' jintuża wkoll dak li jissejjaħ *cluster sampling*. F'dan il-mudell jiġu identifikati numru ta' zoni ġeografiċi adattati għall-istudju

(pereżempju belt, reġjun, eċċ.). Imbagħad jintgħażlu kif ġie ġie (*randomly*) numru minn dawn iz-zoni ġeografiċi u għal kull waħda minn dawn iz-zoni magħżula jingabar b'mod proporzjonali kampjun li jkun ittiegħed minn kampjun ikbar (*subsample*) mingħand il-partecipanti tal-istudju li jkun qed isir f'dik iz-zona partikolari. Dawn il-kampjuni żgħar, imbagħad, jiġu mħallta fi grupp wiegħed ta' kampjuni.

Withdrawal Trial

Withdrawal trials

F'dak li huwa magħruf bħala *withdrawal trial*, il-partecipant jiġi ttestjat bi trattament għal żmien speċifiku qabel ma jiġi *randomised* biex ikompli jew bl-istess trattament li jkun qed jiġi ttestjat fuqu inkella bi placebo – sustanza li tingħata għal raġunijiet psikoloġiċi u mhux fiżjoloġiċi (meta tiġi rtirata terapija attiva).

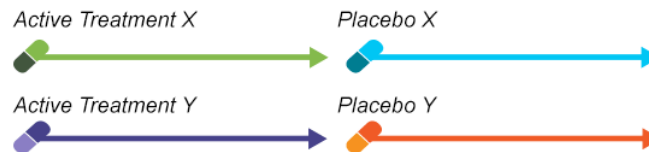
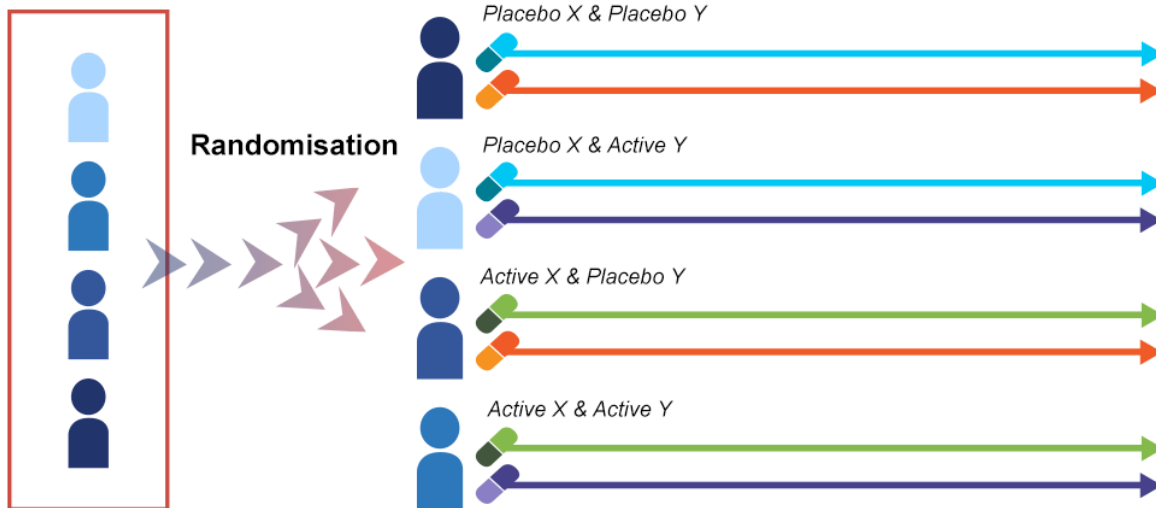
Withdrawal Trial

Fi studju magħruf bħala *withdrawal trial*, wara li jgħaddi l-ewwel perjodu speċifiku, il-partecipanti jitqassmu kif ġie ġie f'żewġ gruppi, li wiegħed minnhom jingħata placebo minflok ikompli jirċievi t-trattament.

Mudell ta' studju b'serje ta' fatturi

Studji kliniċi b'serje ta' fatturi (*factorial clinical trials*) jittestjaw l-effett ta' aktar minn trattament wiegħed. Dan jippermetti li jiġu evalwati l-effetti li jista' jkollhom it-trattamenti differenti fuq xulxin.

2x2 Factorial design

2x2 Factorial design

Eżempju ta' studju li juża *2x2 factorial design*.

Mudelli ta' studji kliniċi komparattivi

Hemm numru ta' tipi differenti ta' studji kliniċi komparattivi li huma possibbli:

- Superjorità biex wieħed juri li l-medicina disponibbli għal għanijiet sperimentali hi aħjar mill-kontroll;
- Ekwivalenza biex wieħed juri li l-*endpoint measure* hi simili għall-kontroll (la hi aħjar u lanqas aħjar);
- Noninferjorità biex wieħed juri li l-medicina disponibbli għal għanijiet sperimentali mhix aħjar mill-kontroll;

- Studji kliniċi magħrufin bħala *dose-response relationship trials* li jistabbilixxu għadd ta' parametri marbutin mad-doġi, fosthom x'għandha tkun id-doġa li tingħata fil-bidu u d-doġa massima.

Żieda

- Preżentazzjoni: Mudelli ta' studji kliniċi
Daqs: 1,179,726 bytes, Format: .pptx
Preżentazzjoni li tkopri d-diversi tipi ta' mudelli ta' studji kliniċi. Jingħataw dettalji dwar *blinding*, kontroll, tqabbil, u *randomisation*.

A2-4.30-v1.4